

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
11. ročník, školský rok 2018/19
Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Otázky z monotematickej časti sú označené *

- 1.* V dejinách Československa zastával úrad prezidenta jediný Slovák. Správne uveďte jeho meno a priezvisko.

- 2.* Od 1. januára 1969 nastala v štátoprávnom usporiadaní Československa významná zmena, ktorá sa však v reálnom politickom živote prejavovala len obmedzene. Uveďte, o akú zmenu išlo.

- 3.* Pozorne si prečítajte text a do odpovedového hárku správne doplňte chýbajúce slová.

Pod názvom Pražská jar poznáme reformné obdobie v Československu v roku ...(A)..., ktoré však bolo v mesiaci ...(B) toho istého roku zastavené.

- 4.* Pozorne si prečítajte text a do odpovedového hárku správne doplňte chýbajúce slová.

Spoločnosť v Československu v období normalizácie kontrolovala tajná polícia s označením(A) Prejavy nezávislého myslenia sa pokladali za(B)..... činnosť.

- 5.* V rokoch 1968 – 1989 sa Československo označovalo aj skratkou ČSSR, ako to vidieť aj na dobových dresoch hokejistov zo 60. rokov minulého storočia. Napíšte správne všetky tri slová, z ktorých sa názov štátu skladal.

- 6* Prečítajte si nasledujúci text a opravte v ňom **3 chyby**. Zvýraznené slová a čísla sú správne a nie je možné ich meniť.

Dňa 17. novembra 1989 sa v Prahe konala demonštrácia roľníkov. Dňa 16. októbra 1989 sa uskutočnila demonštrácia študentov v Bratislave. Obe demonštrácie odštartovali pád vláducej strany KSSZ a následne komunistického režimu v Československu.

7* Uved'te, ako sa volali dve najsilnejšie občianske hnutia, ktoré vznikli v Česku a na Slovensku po zlomových udalostiach roku 1989. Ktoré z nich malo vo svojom logu /znaku štylizované písmeno **V**?

8* Na obrázku je s kapitánskym „C“ jeden z najznámejších hokejistov pochádzajúcich zo Slovenska. Tento hokejista sa zaslúžil aj o výhru tímu ČSSR nad Sovietskym zväzom v marci 1969.

Do odpoved'ového hárku napíšte:

- A) ako sa hokejista volal (stačí priezvisko) a
- B) čo toto víťazstvo v ČSSR spôsobilo.

9.*

V súvislosti s normalizáciou po roku 1968 sa stále častejšie objavovali pojmy, ktoré sú zašifrované v nasledujúcich zhlukoch hlások. Správne ich rozlúštite a zapíšete do odpoved'ového hárku.

- A) zdatsami
- B) lúciararevokont
- C) ciagnásta
- D) gráciaemi
- E) dentidisi

10.* Komunistická strana sa snažila normalizovať spoločnosť aj pomocou dokumentu s pomerne dlhým názvom, ktorý bol vydaný už v roku 1970. V ňom sa okrem iného píše:

„V roku 1968 sa u nás vytvorila široká protikomunistická koalícia,.... V skutočnosti sa tu otvoril priestor pre reakčné a kontrarevolučné živly.“

Ako sa tento dokument volal? Ako pomôcku máte v odpoved'ovom hárku začiatočné písmená.

11.* V období 70. a 80. rokov minulého storočia (napriek obdobiu neslobody) dosiahli viacerí slovenskí športovci niekoľko významných úspechov, vrátane olympijského zlata. Vytvorte správne dvojice z mien športovcov a športových disciplín, v ktorých získali olympijské zlato. Potom správne rozhodnite, ktorý zo športovcov získal olympijský kov skôr.

Ondrej Nepela, Anton Tkáč, Jozef Pribylinec, Miloš Mečír

tenis, krasokorčuľovanie, cyklistika, chôdza

- A) Olympijské zlato získal skôr Anton Tkáč alebo Jozef Pribylinec
- B) Olympijské zlato získal skôr Miloš Mečír alebo Ondrej Nepela

12.* V súvislosti s nenásilnou zmenou režimu v Československu v roku 1989 dostala táto revolúcia dve prezývky. Napíšte obe do odpovedového hárku. Pomôžte si prvými písmenami.

13.* Pád komunistickej vlády v Československu otvoril cestu pre návrat do politického života pre viaceré osobnosti, ktoré boli po roku 1968 v „nemilosti“. Najvýznamnejším z nich bol Alexander Dubček, ktorého dokonca zvolili do vysokej ústavnej funkcie. Do odpovedového hárku napíšte inštitúciu aj funkciu, ktorú zastával po roku 1989.

14.* Pozorne si prečítajte text a do odpovedového hárku správne doplňte chýbajúce slová.

Revolučné zmeny zasiahli z pohľadu Slovákov aj neuspokojivo riešenú štátoprávnú otázku. Tri roky rokovani napokon ukončili vtedajší predseda vlády SR (A).... a predseda vlády ČR ...(B).... dohodou o rozdelení krajiny. Dohodu predstaviteľov najsilnejších politických strán napokon v mesiaci(C)... roku 1992 potvrdil aj ústavný zákon najvyššieho zastupiteľského zboru krajiny.

15. * V Slovenskej republike si každoročne 1. septembra pripomíname štátny sviatok Deň ústavy. Do odpovedového hárku napíšte správne odpovede na nasledujúce otázky

- a) V ktorom roku bola táto ústava prijatá?
- b) Ako sa vtedy oficiálne nazýval zákonodarný orgán, ktorého poslanci túto ústavu prijali?

16. V roku 1777 bola osvietenými panovníkmi na našom území uskutočnená reforma, v oblasti školstva. Pod akým latinským názvom túto reformu poznáme?

17. Vyberte z dvojice udalosti Francúzskej revolúcie, tú ktorá sa odohrala skôr.

- a) odstavenie jakobínov od moci alebo vláda Výboru pre všeobecné blaho
- b) poprava kráľa a kráľovnej alebo prijatie Dekréty o zrušení poddanstva

18. V roku 1799 sa stal prvým konzulom a v roku 1804 cisárom. Uveďte meno významnej osobnosti európskych dejín, ktorej sa uvedené skutočnosti týkajú. Pomôžte si aj prvými písmenami jeho mena.

19. Prečítajte si nasledovný text a nájdite v ňom **štyri** chyby. Zapište ich do odpovedového hárku a doplňte tam aj správne znenie. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť.

*Územie **Talianska** bolo rozdelené na **štyri** časti – slobodné kniežatstvo Piemontu a Sicílie, oblasť ovládanú Habsburgovcami, pápežský štát a oblasť ovládanú francúzskymi Bourbonovcami. Významnou osobnosťou bol v tej dobe Giuseppe Maserattii, ktorý založil hnutie **Mladé Taliansko**.*

20. Pozorne si prečítajte text a do odpoved'ového hárku správne doplňte chýbajúce slová.

Neschopnosť armád bojujúcich v bitke pri(A)....postarať sa o svojich ranených vojakov viedla Švajčiara (B).... k rozhodnutiu založiť Červený kríž. Na konferencii v ...(C)... v roku 1864 sa účastnícke štáty dohodli, že budú rešpektovať znak Červeného kríža.

21. Pozorne si prečítajte text a do odpoved'ového hárku správne doplňte chýbajúce slová a údaje.

V USA existovali výrazné rozdiely medzi ...(A).... štátmi, kde prevažoval priemysel, a južnými štátmi, ktoré boli zamerané predovšetkým na poľnohospodárstvo. Na bavlníkových plantážach tam pracovali(B)...., ktorých doviezli z Afriky. Rozpory medzi štátmi sa vyostřili, keď sa stal prezidentom Abraham ...(C).... a viedli až k vypuknutiu občianskej vojny v rokoch ...(D).... V nej boli napokon južné štáty, ktoré vytvorili tzv. ...(E)...., porazené.

22. V 19. storočí nastal veľký rozvoj vied a vedeckého poznania, ktorý priniesol množstvo významných objavov. K uvedeným objavom doplňte meno (stačí priezvisko) vedca, ktorý sa oň zaslúžil.

- a) zákon o elektromagnetickej indukcii
- b) delenie buniek
- c) základy genetiky
- d) periodická tabuľka prvkov
- e) rádioaktívne žiarenie

23. Ktoré tri z uvedených výrokov **neplatia** pre situáciu Slovákov okolo roku 1780?

- a) Evanjelici používali v kostoloch latinčinu a biblickú češtinu
- b) Slováci mali jeden spoločný jazyk
- c) Používaný jazyk sa líšil podľa vierovyznania
- d) Katolíci používali v kostoloch len ľudový jazyk
- e) Slováci nemali jeden spoločný jazyk

24. V slovenskom národnom hnutí rozpoznávame tri generácie. V odpoved'ovom hárku máte obdobia v ktorých pôsobili dve z nich. K uvedeným rokom, doplňte názov generácie podľa priezviska ich najvýznamnejšieho predstaviteľa.

25. K uvedeným postavám slovenského národného hnutia priradte ich diela. Do odpoved'ového hárku stačí zapísať písmeno, ktorým je dielo označené.

Anton Bernolák, Ján Kollár, Ľudovít Štúr

- A) Jazykovedno-kritická rozprava o slovenských písmenách
- B) Náuka reči slovenskej
- C) O literárnej vzájemnosti medzi kmeny a nárečiami slavskými

26.

Na obrázku vidíte bustu významného slovenského kňaza a národovca, ktorý bol aj spoluzakladateľ Matice slovenskej.

Odpovedzte na nasledujúce otázky:

- ako sa volal? Stačí priezvisko.
- akú funkciu v Matici slovenskej zastával?
- v ktorom roku bola Matica slovenská založená?
- v ktorom roku bola Matica slovenská zatvorená?

27. Pozorne si prečítajte text a do odpovedového hárku správne doplňte chýbajúce slová.

Čo sa udialo 28. 10. 1918 je všeobecne známe, ale ak sa vrátíme v histórii o 11 rokov a jeden deň späť, dostaneme sa do obdobia, v ktorom sa mali stať všetci obyvatelia Uhorska príslušníkmi jediného ... (A)... národa. Dôkazom brutálneho presadzovania takejto ideológie bola aj streľba v jednej slovenskej dedinke(B)... Pamätník a pomník, tých, ktorí neprežili vidíte na obrázku. Z tejto dedinky pochádzal aj ...(C)..., kňaz a politik, ktorý bol za svoje presvedčenie aj väznený .

Autori: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský, Mgr. Lenka Truchanová

Recenzent: Mgr. Anna Žideková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2019